

Posudek na diplomovou práci Zuzany Hlucháňové *Nespatřené tělo: hledání literární podoby queer těla v románech Jeanette Winterson*
(posudek vedoucí práce)

V předkládané literárně vědné/anglistické diplomové se Zuzana Hlucháňová artikuluje způsoby čtení, které by nabourávaly genderový heteronormativní řád, a čerpá tak jak ze svého studia a obeznámenosti s feministickými teoriemi a genderovými studiemi, tak zároveň se v práci jasně projevuje její anglistické školení. A práce sama dokládá, že se diplomandce tato kombinace velmi podařila.

Za literární texty, které Zuzana „čte“, si vybrala dva (v původním plánu byl zahrnut ještě další román stejné autorky) romány britské spisovatelky Jeannette Winterson. Teoreticky je práce jedná zaštitěna postmoderními literárními konceptualizacemi, druhým zásadním pilířem práce je pak teorie heterosexuální matrice Judith Butler a koncepty těla, formulované feministickým materialismem (Grosz) Zvláště genderová východiska jsou v práci představeny velmi důkladně a povedeně. Vzhledem k tématu práce – tělesnosti a její genderovanosti – je v práci zařazena diskuze o „pohlaví“, karteziánského dualismu a těla jako materiality formované skrze opakované akty. Tato teoretická část není jenom povinnou součástí práce, ale autorka v ní představuje souvislý a propracovaný argument, který se zároveň vztahuje k následné diskuzi literárních děl. V tomto smyslu je teoretická diskuze „organickou“ částí práce a vlastního argumentu/interpretace.

V literárně interpretativní části je autorce metodou „podivné čtení“, tedy metoda práce s textem, která vychází z queer teorií a dekonstrukce, znejistování a rozrušování „přirozenosti“, kategorie postavené na specifických ideologiích genderu a sexuality. Je to tedy strategie, kterou autorka sama nazývá velmi trefně „zpodivňování“. I v této části se velmi jasně opakuje autorčina vynalézavost a kreativita, i schopnost samostatně si formulovat východiska, otázky,

ale i – je-li to tak možné říci v případě literární analýzy – metodu čtení. Zde je nutné, abych z pozice vedoucí práce ocenila velkou samostatnost diplomandky ve formulování své vlastní kritické perspektivy na analyzované texty. Pro ozřejmění by autorka během obhajoby mohla vyjasnit v jakých ohledech/jakých analytických postupech se postup „zpodivňování“ a „podivné čtení“ (ne)liší od strategií užívaných ve feministických literárních teoriích a nazývaných „čtení proti textu/srsti“.

Za velmi podnětné považuji způsob, jakým tato diplomová práce ukazuje, jak je možné literární figury, které bývají považovány za znak postmoderního (a do velké míry zpodivňujícího) psaní svěže a nově využít pro diskuzi a analýzu genderového řádu/heteronormativní matrice. Konkrétně mám na mysli figury a strategie palimpsestu, paradoxu, nespolehlivého vypravěče a konečně i konvence magického realismu. Jak Zuzana mnohem elokventněji a elegantněji říká ve svých interpretacích, tyto tropy je možné využít ke konceptualizaci zdání reality a „přirozeného“, „reálného“, které je reálné pouze skrytou magickou moc, a skrze ní se materializuje. V tomto smyslu mohou být konvence magického realismu metaforou heteronormativního genderového řádu. Zvláště v kapitole „čtoucí“ román *Written on the Body* pak zase pracuje s konceptem palimpsestu, který využívá ke konceptualizaci performativního přepisování těla/tělesnosti, a tedy i k nekoherencím a prasklinám ve zdánlivě jednotném a koherentním textu heterosexuální přirozenosti. Míšení literárních konvencí a kánonů a brikoláž, které charakterizují romány J. Winterson, a který Zuzana interpretuje jako znak neautenticity a nespolehlivosti autorského hlasu je zase možné vztáhnout na koncept (ne)autenticity genderových subjektivit, imperativní požadavek na vytváření srozumitelných a koherentních genderových identit. Autorský hlas, který není schopen doložit svou autorskou autenticitu a opravdovost v rámci literárních konvencí pak odkazuje na selhání (možnost selhání) doložit autenticitu a „přirozenost“ na rovině genderových performancí.

To jsou jenom některé podněty, které nabízím k diskuzi u obhajoby. Zásadní otázky k práci již nemám a musím konstatovat, že všechny moje kritické připomínky a otázky autorka zapracovala do této finální podoby.

Za další velkou přednost Zuzaniny práce považuji její vysokou stylistickou a literární úroveň; text je psán hezkým, angažovaným i čtivým jazykem, a to i v teoretických pasážích. Její kreativita se ukazuje i v metaforických názvech kapitol.

Práci navrhuji k obhajobě s hodnocením **Výborně** a zároveň autorce doporučuji, aby kapitoly interpretace po přepracování publikovala.

Chicago,
31.8. 2012

Kateřina Kolářová